

Kerék-Bárczy Szabolcs: Túl az ideológiákon

A becsületes politikus és párt célja a közjó növelése. Demokrata politikus a közjó alatt az emberi jogok, a jogállam, a képviseleti demokrácia biztosítását, a tisztakezű államot, a magántulajdon sérthetlenségét ugyanúgy érti, mint a fenntartható, megélhetést nyújtó gazdaságot és erős társadalmi szolidaritást. Az okos ember tudja, hogy liberális demokrácia nem létezik hosszú távon hanyatló gazdaságú országban, ahol az emberek a napi túlélésért küzdenek, és nincs jövőbe vetett hitük. Az elmúlt huszonöt év egyik nagy tragédiája, hogy a többpárti demokrácia nem járt együtt a jólét növekedésével; az emberek mindig arra szavaztak, aki gyarapodást ígért, ám utólag úgy érezték a polgárok, hogy becsapták őket: az ígéretetek hazugságokká, a remények szertefoszlott álmokká váltak. Ennek a keserű csalódás sorozatnak az az egyik furcsa következménye, hogy a sajátságos magyar társadalom rendre azok mellé áll, akik akár a szabadság rovására kecsegtetnek jobb élettel. Ha étel és munka, vagy szabadság között kell választani, a többség nyilván a munkára és a betevőre szavaz.

A demokrata politika felelőssége, hogy kidolgozza és bemutassa az emberek számára azt, hogy sokkal jobb szabadon, jogállamban élni, mint önkényuralomban, ám ma már édeskevéssé ezt a pusztá igazságot imamalomként ismételtetni. És értelme sincs, hiszen minek köztársaság és csodás alkotmány, ha a gyerekek külföldre költözik, én meg csak tengődöm munkanélkülként vagy koplaló nyugdíjasként? A választók bizalmát a demokrácia iránt a közeli jövőben elérhető jólét reális céljának felkínálásával, az ehhez vezető út hiteles, konkrét és közérthető megfogalmazásával és a szükséges eszközök pontos megnevezésével lehet csak megnyerni. Kiváló társadalomtudósok vagy közgazdászok, remek civil érdekképviselői szervek talán megengedhetik maguknak azt a luxust, hogy kompromisszumok nélkül festik fel egy élhető ország képét, vagy csupán a nagy közösség egy-egy kiemelt ügyére összpontosítanak. Egy demokratikus politikai párt ezt nem teheti, mert az ő dolga, hogy a közhatalom megszerzésére törekedjen, hiszen csak kormányzati felhatalmazás birtokában lesz képes a közjót kiteljesítő, a haza összes polgárának életét gazdagító intézkedések megtételére. Márpedig ha Magyarországon tízmillió ember jövőjét szeretnénk jobbá tenni, akkor mérhetetlen sok kompromisszumot kell kötnünk és nem lehetünk doktrinérek. A globalizált világban kárt okoz a társadalomnak az a politikus, aki fafejű módon ragaszkodik egy-egy politikai ideológia dogmáihoz, és még mindig csökönyösen ragaszkodik a második világháború utáni izmusok maradéktalan képviseléséhez. Lássuk be, hogy nem véletlenül közelít egymáshoz a nyugati világban a szociáldemokrácia és kereszténydemokrácia, a konzervativizmus és liberalizmus, a jobb- és baloldal politikai felfogása és kormányzati gyakorlata. A világ túl bonyolult és az életünk jobbításának eszköztára túl véges ahhoz, hogy belepréssük magunkat és másokat egy szűk skatulyába. Nem kell és nem is lehet mindenkinek egyformán látnia a világot, az állam szerepét és az állam-egyén viszonyát, de nem is szabad kiélezni a mérsékelt világnézetek közti különbségeket. Egyszerűen normális, józan, a köz érdekére összpontosító politizálásra van szükség. Vagyis értékalapú pragmatizmusra.

Mindez nagyon is igaz a mai Magyarországra. Négymillió ember él kilátástalan körülmények között, mintegy negyedük mélyszegénységben tengődik, köztük megrendítően sok a gyermek.

Elégtelen az oktatás színvonala, kevés a munkahely, borzalmasan korrupt az állam, az önkény elnyomja a vállalkozásokat, nincs hitelezés, beruházás, ami csak a munkanélküliséget termeli újra. A közszolgáltatásokban dolgozók önfeláldozó módon harcolnak a teljes reménytelenségben, százezrek élnek kényszerűségből a fideszes pártállam alattvalójaként, a kormány járszalagján. A magántulajdon, ahogy a nemzet vagyona is a Fidesz magántulajdonává torzult, amiben szabadon turkálnak. Közben megy a népbuutítás és a haza keleti önkényuralmak felé taszítása. És a sor még folytatható. Nyilván arra van szükség ebben a helyzetben, hogy egy demokrata kormány teljes államreformot hajtson végre azután, hogy visszaszerezte a megátalkodott maffiózóktól az országot, s helyreállította a jogállamot. Ennek a teljes programnak a megvalósítása azonban egy egy-két parlamenti ciklust felölelő folyamat, s felelősséggel nem is ígérhetünk ennél gyorsabb eljárást. Ám addig mi lesz? Miből és hogyan élnek négy-nyolc évig az emberek? Miért szavazzanak olyanokra, akik újra meg újra csak és kizárólag vért és verejtéket ajánlanak? Hiszen vannak mérhetetlenül felelőtlenek és cinikusak, azonnali üdvösséget hazudók, akik bár nem vallják magukat demokratáknak, de nem is tűnnek a haza elveszejtőinek a gyanútlan szemlélő számára. Miért ne szavaznának inkább rájuk a tömegek?

A demokratáknak olyan programot kell kínálniuk a sokszor becsapott és méltán csalódott embereknek, ami nem csak hosszú távon, de már a közeli jövőben is kézzelfogható eredménnyel jár. Szavazatokat kell szerezni elvszerű, de nem doktrinér politikával, mert kormányzati pozíció híján esélyük sem lesz jól cselekedni, legfeljebb mindig jókat mondani és az éppen kormányzókat lenézően bírálni. Lássuk be, hogy a komprominnszumképtelen „elvszerűség” könnyen a Jobbik karjaiba löki az országot. Nekünk, demokratáknak tehát kényes egyensúlyt kell találnunk a szabadságot újra kivívó és az ország anyagi felemelkedését hosszú távon biztosító programunk, valamint az azt segítő, rövid távon minden ember számára konkrét eredményeket hozó, beváltható ígérek között.

A Demokratikus Koalíció május 1-jén egy három pontból álló javaslatot terjesztett elő ezek szellemében. A minimálbért a létminimum szintjére kívánjuk hozni öt év alatt, garantálni akarjuk, hogy a már elvégzett munka után megkapják a bérüket az emberek, valamint el akarjuk érni, hogy a létfenntartáshoz minimálisan szükséges víz és áram állampolgári jogon járjon mindenkinek. Ezeknek a kérdéseknek semmilyen közük nincsen politikai izmusokhoz, szociál- vagy kereszténydemokráciához, liberalizmushoz vagy konzervativizmushoz. De még csak populizmushoz sem. Ezek normális emberi igények és megvalósítható elképzelések Európa közepén a huszonegyedik században. Természetesen egyik javaslatunkat sem sokkszerűen kívánnánk bevezetni, nem terhelnénk meg az amúgy is törekeny költségvetést, nem csökkentenénk a nemzeti jövedelmet, és nem büntetnénk egyetlen társadalmi csoportot sem. Ezek a javaslatok nem kínálnak minden égető bajra gyógyírt, de kicsit élhetőbbé, elviselhetőbbé tennék a hétköznapiakat, s legalább a túléléssel kapcsolatos, nyomasztó aggodalmaktól szabadítanak meg rengeteg honfitársunkat. Ha ég a ház, kimenekítjük a bent rekedteket, s nem kérdezzük meg előbb, hogy miért nem képesek maguktól kifutni a lángokból. Az orvos is ellátja a balesetben sérültet, s a bajba jutott jellemének és életkörülményeinek alapos vizsgálata nem válik az életmentés feltételévé. Ugyanígy: ahol olyan sok a gond, mint Magyarországon, a legliberálisabb és legreformpártibb politikus is

törekszik az elviselhetetlen problémák azonnali enyhítésére, mielőtt rátérne a teljes államrendszer ésszerű és szükséges átalakítására. Mert ha nem így tesz, a végén oly' mértékben roncsolódnak a társadalom szövetei, hogy a legalkalmasabb reformok is könnyen okafogyottakká válnak.

A következő hónapokban több hasonló gyakorlatias, a közmunkás és az akadémikus számára egyaránt érthető javaslata lesz a DK-nak. Ezek részletes ésszéleskörű szakmai vitáját le kell folytatni, és ezt meg is tesszük. Itt és most csak az elvek rögzítésére vállalkoztam. Azért, mert az egymás iránt végtelenül bizalmatlan magyarok közösségében meg kell mutatnunk, hogy nem veszett ki belőlünk az emberség. Legyünk valamivel megértőbbek egymás problémái iránt; itt és most segítsünk, hogy egy kicsivel több esélye legyen mindenkinek az emberséges életre. Talán ezt hívják szolidaritásnak, társadalmi összekapaszkodásnak. Ennek erőssé tétele nélkül akármilyen párt tagjai vagy ideológia büszke és független követői vagyunk, biztos elszalasztunk még egy esélyt a demokrácia alapjainak újbóli lefektetésére és a gyarapodás feltételeinek megteremtésére. A felelősségünket senkire nem háríthatjuk rá, együtt kell megoldanunk ezt a helyzetet. Vállaljuk?

<http://propeller.hu/itthon/3100115-kerek-barczy-szabolcs-tul-ideologiakon>